

4. Динаміка та стан виконання бюджету міста Тернополя 2014–2016 рр. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.te.ua>.

5. Інформація про виконання бюджету 2015–2016 рр. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.te.ua>.

6. Паспорти бюджетних програм [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.te.ua>.

Михальчук (Копач) Соломія Михайлівна

Слухачка групи ДСБФз-21

Науковий керівник – д.е.н., професор Кізима Т.О.

ДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА СОЦІАЛЬНО НЕЗАХИЩЕНИХ ВЕРСТВ НАСЕЛЕННЯ

Державна підтримка соціально незахищених верств населення в Україні є одним із елементів соціальної політики, яка започаткована та реалізується керівництвом країни. Враховуючи сучасні тенденції розвитку держави, а також світовий досвід, актуальним питанням сьогодення є оптимізація механізму здійснення соціальної політики з метою створення ефективнішої та дієвішої системи соціального захисту вразливих категорій громадян та створення умов для активного інвестиційного розвитку суб'єктів господарювання, які надають послуги пільговим категоріям громадян.

До основних заходів держави з надання фінансових допомог соціально-незахищеним верствам населення є запровадження в Україні якісно нового рівня організації адресної підтримки найбільш вразливих верств населення, комплексного підходу до надання соціальної допомоги, підвищення кількості та якості соціальних послуг, ефективності проведення місцевої політики щодо поліпшення життєзабезпечення ветеранів війни та праці, пенсіонерів, інвалідів, багатодітних сімей, учасників бойових дій, створення умов для подолання бідності та забезпечення належної підтримки матеріального стану незахищених верств населення, реабілітації та інтеграції осіб з обмеженими фізичними можливостями, психічними захворюваннями та розумовою відсталістю у суспільство. Оскільки ряд обставин впливають на соціальну стабільність суспільства, тому держава бере на себе певну відповідальність за їх настання й створює систему соціального захисту, здійснює комплекс заходів, спрямованих на забезпечення нормальних соціальних умов у країні та об'єднаних у рамках соціальної політики держави, яка покликана забезпечити всі потреби людини.

Для максимізації задоволення потреб населення в соціальному захисті та з метою охоплення всіх категорій населення, які потребують допомоги держави для забезпечення відповідного рівня життя, в Україні діє досить широка мережа закладів соціального захисту населення.

Зокрема до установ соціального захисту зазначених вразливих груп населення варто віднести наступні заклади: 1) геріатричні пансіонати; 2)

пансіонати для ветеранів війни і праці; 3) будинки-інтернати для громадян похилого віку та інвалідів; 4) психоневрологічні інтернати; 5) територіальні центри соціального обслуговування пенсіонерів та одиноких непрацездатних громадян; 6) тимчасові притулки для дорослих; 7) будинки нічного перебування [1].

До соціально-вразливих категорій населення, які потребують першочергової допомоги з боку держави, відносяться: пенсіонери, інваліди, сім'ї з дітьми, діти-сиріти, молодь, жінки, безробітні, постраждалі від Чорнобильської аварії, малозабезпечене населення, маргіналізовані версти населення (бездомні, залежні від алкоголю, наркотиків, правопорушники) та ін. [2].

Малозабезпечена сім'я – це сім'я, яка з поважних або незалежних від неї причин має середньомісячний сукупний дохід, нижчий від прожиткового мінімуму для сім'ї. Право сім'ї на цю допомогу залежить не лише від доходів, але і від її майнового стану, зайнятості працездатних членів сім'ї та інших факторів [3].

Прожитковий мінімум для сім'ї – визначена для кожної сім'ї, залежно від її складу, сума прожиткових мінімумів, розрахованих та затверджених відповідно до Закону України «Про прожитковий мінімум» для осіб, які належать до основних соціальних і демографічних груп населення [4].

Допомога малозабезпеченим сім'ям, які постійно проживають на території України, мають середньомісячний сукупний дохід, нижчий від прожиткового мінімуму для сім'ї, призначається й виплачується в грошовій формі [5].

Призначення і виплата соціальної допомоги здійснюється управліннями праці та соціального захисту населення за місцем реєстрації уповноваженого представника малозабезпеченої сім'ї. У сільській місцевості заяви разом із необхідними документами для призначення соціальної допомоги приймають виконавчі органи сільських і селищних рад, які здійснюють їх передачу до відповідних органів праці та соціального захисту населення. Зазначені виконавчі органи можуть визначати уповноважену особу для прийняття документів. У разі утворення об'єднаної територіальної громади заяви з необхідними документами для призначення державної соціальної допомоги приймаються уповноваженими особами, що визначені виконавчими органами об'єднаної територіальної громади, та передаються відповідним органам соціального захисту населення [6].

Порівняно з Україною у країнах розвинутої ринкової та трансформаційної економіки існують суттєві відмінності в соціально-економічному та політичному становищі. Проте для формування ефективної моделі соціального захисту населення України їхній досвід може бути використаний у таких напрямках:

– розроблення ефективної моделі соціального захисту, яка би враховувала специфіку зарубіжної та вітчизняної економічних систем, національних інтересів і потреб населення;

– акцентування на основних проблемах у зазначеній сфері, котрі простежуються у зарубіжних країнах, для їх уникнення у вітчизняній практиці;

– гарантування імплементації науково-обґрунтованих соціальних програм;

– запровадження найвідповідніших для нашої держави принципів і механізмів здійснення соціальної політики;

– реформування системи управління соціальним захистом, що передбачає розв'язання соціальних проблем насамперед не в центральних державних структурах, а в регіональних. Підвищення ролі недержавних громадських організацій;

– застосування ефективних, дієвих методів для боротьби з бідністю, малозабезпеченістю, злиденністю, зубожінням та іншими негативними соціально-економічними явищами.

Державна соціальна політика в Україні спрямовується на зниження рівня захворюваності, інвалідності та смертності, збереження працездатності, подовження тривалості життя, поліпшення демографічної ситуації, зміцнення здоров'я всіх верств населення, підвищення ефективності та якості реабілітаційної медико-соціальної допомоги, забезпечення прав громадян на її одержання.

В сучасних умовах економічного відродження України забезпечення зростання добробуту населення є надзвичайно важливим і відповідальним завданням. Програми підтримки населення, які виконуються у цій сфері кожного року, стають масштабнішими і більш інтегрованими у бюджетний процес.

Оскільки добробут наших людей гарантується економічними підйомами, вмілою управлінською діяльністю влади, відповідно на це спрямовано заходи держави з реформування системи оплати праці, легалізації тіньових доходів, поетапного наближення основних державних соціальних гарантій до прожиткового мінімуму.

Існуюча соціальна ситуація обумовлює удосконалення діючої системи соціальної підтримки населення шляхом адміністративно-фінансової консолідації та інтеграції всіх соціальних програм, застосовуючи комплексний та системний підходи. При цьому, безумовно, місцева соціальна політика повинна передусім базуватися на загальнодержавній політиці, бути складовою частиною суспільних та соціальних перетворень в нашій країні, відповідати основним напрямам започаткованої державної та самоврядної розбудови.

Виходячи із цього, основними шляхами розв'язання проблем у місцевій соціальній політиці щодо підтримки соціально незахищених верств населення повинні стати:

– створення соціальних гарантій за рахунок коштів бюджету селищної ради, покращення життєдіяльності соціально вразливих верств населення селища;

– забезпечення розвитку послуг, що надаватимуться усім соціально незахищеним верствам населення;

- посилення цільової спрямованості програми та адресності наданої допомоги;
- забезпечення доступу інвалідів до об'єктів громадського та цивільного призначення, благоустрою, транспортної інфраструктури, дорожнього сервісу, транспорту, інформації та зв'язку, а також з урахуванням їх індивідуальних можливостей, здібностей та інтересів - до освіти, праці, культури, туризму, фізичної культури і спорту;
- здійснення заходів і надання соціальних послуг, розширення переліку заходів і послуг;
- удосконалення організаційно-правових та соціально-економічних баз надання соціальних послуг;
- створення необхідних умов для забезпечення відкритості та безперешкодного доступу громадян до інформації стосовно державних та місцевих соціальних програм, існуючих державних і регіональних соціальних гарантій та стандартів;
- сприяння подальшому формуванню комплексної системи соціального захисту та медичного забезпечення ветеранів війни, реабілітації та інтеграції інвалідів, що дасть змогу досягти відчутного соціального ефекту.

Література:

1. Про затвердження типових положень про дитячий будинок-інтернат, молодіжне відділення дитячого будинку-інтернату системи праці та соціального захисту населення. – Наказ Міністерства праці та соціальної політики України від 02.04.2008 №173 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0675-08>.
2. Бендасюк О. Державне управління соціальним захистом населення в умовах ринкової економіки / О. Бендасюк // Галицький економічний вісник. – 2010. – №1 (26). – С. 123–126.
3. Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям: Закон України від 01.06.2000 №1768-III // Відомості Верховної Ради України. – 2000. – №35. – Ст. 290.
4. Про прожитковий мінімум: Закон України від 15.07.1999 №966-XIV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>.
5. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку призначення і виплати державної соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям» від 24.02.2003 №250 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/250-2003-%D0%BF>.
6. Постанова Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України» від 30.11.2016 №890 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=249555162>.